1. געס-

ג ע ס אַ פּ ע ט – פֿאַר פֿון סאַפּען.

ג ע ס אָ פּ ע ט - פֿאַר פֿון סאָפּען.

ג ע ס אַ ר ו ו ע ר ט - פֿאַר פֿון סאַרוווערן.

גיס - א.

(געזאָרטירט - פֿאַר פֿון סאָרטירן.

זײַט 5.

ג ע ס אָ ר ט ע װ ע ט – פֿאַר פֿון סאָרטעװען.

(?נ?) ג ע ס ד ר ט |געסאַדערט| – פֿאַר און פֿאַדי פֿון סדרן.

1972 "מיט דער צײַט זענען דאָ אויסגעוואַקסן שורות –
4 בערגלעך בײַ בערגלעך, ווי ביימער אין אַ געסדרטן
גאָרטן". ל. ראָכמאַן, פֿער 38, נ' 76, 111.

|| געסדרטקייט |געסאַדערטקייט| – די, באַ. גאָרדנטקייט,
אײַנגעשטעלטקייט, רעגלמאָסיקייט.

1972 " זיי האָבן דערלויבט, אין דער געסדרטקייט
5 פֿון דעם נעבעכדיקן לעבן, אין דעם ריטעם פֿון
איינטאָניקייט, צו אַנטלויפֿן פֿון דער קעגנוואַרט".
ראָזענפֿאַרב, 2, 360.

סל - 7.

ג ע ס ו ד ע ט |געסוידעט|(ז י ך) - פֿאַר פֿון סודען (זיך)

.8 געס -

(?נ?)   ג ע ס ו ד ע ר |געסוידער| - דער, בא. (שנש)

~~[illegible]~~ 1153 גרויס ווערטערב.

1956 " אַלץ איז דאָ באַרוישט מיט אַ רעגן=געפּלוידער,

// אין די קאַסע בלעטער פֿרעפּלט אַ גרינער געסודער".

שומיאַטשער, 3, 132.

.9 געס -

|| ג ע ס ו ד ע ר י י |געסוידעריי| - דאָס, בא. דאָס דויערנדיקע

סודען זיך אָדער דאָס סודען זיך פֿון אַ סך מענטשן.

1906 " איז געוואָרן אַ געקוק אַראָפּ פֿון דער ווײַבערשול,

איז געוואָרן א געסודעריי". אש, 1א, 7. 9

1921 " קוים האָט ער זיך באַוויזן אין בית=המדרש

פֿון שטעטל, איז באַלד געוואָרן אַ געסודעריי". 8

אש, 3, 30.

.8 געס -

(?נ?)   ג ע ס ו ד ע ר |געסוידער| - דער, בא. (שנש)

[illegible] 1153 גרויס בעטן.

1956 " אַלץ איז דאָ באַרוישט מיט אַ רעגן=געפּלוידער,

// אין די פּאַסע בלעטער פֿרעפֿלט אַ גרינער געסודער".

שומיאַטשער, 3, 132.

.9 געס -

ג ע ס ו ד ע ר ײַ |געסוידערײַ| - דאָס, בא. דאָס דויערנדיקע

סודען זיך אָדער דאָס סודען זיך פֿון אַ סך מענטשן.

1906 " איז געוואָרן אַ געקוק אַראָפּ פֿון דער ווײַבערשול,

9 איז געוואָרן א געסודערײַ". אַש, 1א, 7.

1921 " קוים האָט ער זיך באַוויזן אין בית=המדרש

8 פֿון שטעטל, איז באַלד געוואָרן אַ געסודערײַ".

אַש, 3, 30.

עמ' - 10.

ג ע ס ו ו י ט ש ע ט – פֿאַר פֿון סוויטשען |האַרקאַווי|.

ג ע ס ו ו י ט ש ע ר – דאָס/דער, בא, פּפֿ געצוויטשער.

דאָס דויערנדיקע סוויטשערן (צוויטשערן) אָדער

דאָס סוויטשערן פֿון אַ סך פֿייגל.

1960 " דערפֿאַר האָט אים ר׳ שמואל |...| געפּרוּווט

אויסצולערנען די אָנהייבן פֿון חכמת הפּרצוף, 12

|...| אַ סך טײַטשן פֿון דעם געסוויטשער פֿון די

פֿייגל אין קאַיאָר, אַ געסוויטשער, וואָס איז נײַערט

סודות התורה אויף פֿייגל=לשון". י.י. טרונק, פּער, VIII6.

|| געסוויטשערײַ – דאָס, בא. דזוו דפֿוו.

ג ע ס וו י ש ט ש - דער, בא. דאָס סווישטשען; פּײַפּעריי.

1954 " די פּאַרטריקנטע בלעטער |...| האָבן געשאַרכט בײַ יעדן ווינטל מיט אַ געסווישטש פֿון טריקעניש". 16

מאַן, 1.

.13 -יג

ג ע ס ו ו י ש ט ש ע ט – <u>פֿאַר פֿון</u> <u>סוּווישטשען</u>.

.14 געס -

(?נ?) ג ע ס ו ו ע ט ע ר ט - אדי/אדור. (אמ? נא?) בנב.

19.. " איך וויל מער ניט זען די בלאַסע געזיכטער -

17 די שקלאַפֿן באַרויבט און געסוועטערט |...|".

א. ראַדוצקי, פֿער 112ב, 120.

....

רעד: זאָל דאָס וואָרט אַפּשר קומען פֿון "סוועטשאָפּ"?

....

ג ע ס ו פֿ ר ט |געסויפערט| – אַדי/אַדוו.|סטוטש 377|.
ווי פֿון אַ סופֿר (געשריבן). % די אותיות זײַנען
געסופֿרטע.

ג ע ס ה ר ט |געסאַכערט| - פֿאַר פֿון סחרן.

ג ע ס ט - די, מצ פֿון גאַסט. % בעטן (פֿאַרבעטן,
אײַנלאַדן, לאַדן) געסט. די בעל=הביתטע ווייסט ווי
שייך אויפֿצונעמען געסט.

0 געסטבוך - דאָס/דער, = ביכער. 1. דאָס בוך וווּ
ס'ווערן אײַנגעשריבן די געסט פֿון אַ האָטעל.

1964 " דער אַגענטערשריפֿט און אַדרעס אין געסטבוך
זײַנען געווען אומלעזבאַר |=ניט צום קענען 151
איבערלייענען|". א. העפּטערמאַן, פֿער 155, XI/22.

2. דאָס בוך וואָס ווערט אַרויסגעלייגט אויף אַ אויסשטעלונג,
כּדי די באַזוכער זאָלן דאָרט אַרײַנשרײַבן זייער
מיינונג, אײַנדרוק.

17/1 - 09

געסט געלט - דאס, בא (עלט?) בנב.

רעד: אין קאַרטל איז קיין ציטאַטע ניטאָ, אָבער
מע פאַררופט זיך אויף: י.ל. פרץ, אַלע ווערק,
אויסג, ציקא, ב' VIII, ז' 170. מיר האָבן ניט ד
אויסגאַבע.

געסטהויז - דאס, הייזער. דזוו גאַסטהויז.

1877 " עס וואַר |=איז געווען| אין שטאָט איין איזיאַזד
|=צונויפפאַר| פון גרויסע פריצים, דאָס עס וואַרען א/151
1/=זײַנען געווען | פאַרנומען אַלע געסטהײַזער|...|".
דיק, 85, 43.

געסטליסטע - די, =ס. רשימה פון פאַרבעטענע געסט.

1967 " איינע פון די שווערע אויפגאַבן |איז| דאָס
אויסשטעלן די געסטליסטע". ג. מילער, פער 155,II/19. 158

18 - גע

געסטצעטל – דאס, =ען. דזוו דפוו.

געסטקלייד – דאס, =ער. מלבוש אין וועלכן מע גייט
אין געסט.

1924 " זעלטן אַנצױענד|יק| אין אויך דאָס געסטקלייד
פֿון טונקעלן שטאָף |...|". פֿער 11, נ' 50, 20. 174

[די פּראָזעאָלאָגיע מיט "געסט" זען בײַם זוכוואָרט אין
אַצ גאַסט.]

19. [redacted] - געס

(?נ?) ג ע ס ט א ט ק ע וו ע ט - פאר פון סטאטקעווען(זיך).

ג ע ס ט אַ י ע ט /ג ע ס ט ײַ ע ט - פֿאַר פֿון

סטאַיען/סטײַען.

געסטאַיעט - אַדי/אַדוו. (פֿד) 1. פֿאַרגליווערט, פֿאַרשטאַרט. % ער האָט ניט ליב קיין געסטאַיעטע מאַנע=קאַשע. די פֿינגער זענען געסטאַיעטע פֿון קעלט.

1970 " עס האָט זיך געפֿילט די זיסקייט פֿון פֿאַרפֿרוירן בלוט און פֿון געסטאַיעט פֿעטס". י. ערליך (1),15. 86

2. פֿיג, וועגן געשעפֿטן, האַנדל אד"גל) אין שטילשטאַנד.

1956 " ביַי וועמען קען מען כאַפּן אַ גילדן פֿאַרדינסט, אַז אַלץ איז געסטאַיעט?". י. אקרוטני, פּער 319,169. 84

ג ע ס ט אַ פּ אָ – די, באַ, פּפּ געשטאַפּאָ. ~~[illegible]~~.
געקירצטער נאָמען פֿון דער "געהיימער שטאַט=פּאָליציי"
אין דײַטשלאַנד בעת דער נאַצי=תּקופֿה, אויך די אַגענטן
פֿון דער דאָזיקער פּאָליציי.

1956 " געקומען אין געסטאַפּאָ איז די קליינע בירגערין
אַליין.// צום מלאך=המות זיך געווענדט |...|". 101
מאַרקיש, 10, 143.

1970 " די געסטאַפּאָ וועט מיינען, אַז די געכאַפּטע ייִדן
זײַנען ד י זיך פֿון בעל=הבית, און ביז ס'וועט זיך 117
אַרויסווײַזן דער טעות, וועלן בערווײַל די זיך
באַווייזן צו אַנטלויפֿן". ז. אַלטמאַן, יזב 7, 312.

|| געסטאַפּאָווקע

|| געסטאַפּאָוויעץ – דער, מצ געסטאַפּאָווצעס. אַגענט
פֿון דער געסטאַפּאָ.

22/1

1967 " זעענדיק פון דער ווייטנס, ווי צוויי געסטאַפּאָווצעס

|...| פּירן מיך צוריק אין שטאָט |...| האָט וולאַדעק 131

זיך אויסגעדרייט צוריק. כּדי מיך פון זיי אָפּצושיסן".

קאַרפּינאָוויטש.

1974 " איך האָב גענומען לויפן צו די קוסטעס פון

וועלדל און אַרײַנגעפאַלן גלייך אין די הענט פון א/128

אַ געסטאַפּאָוויעץ". יזב 17, 348.

געסטאַפּאָניק – דער, =עס. דזוו געסטאַפּאָוויעץ.

1959 " געסטאַפּאַ – פון דעם געסטאַפּאָוויעץ |...|

געסטאַפּאָוקע, זעלטענער – געסטאַפּאָניק (אין בעלגיע 100

לויטן פּ"י פון י. טאַבאַקמאַן, אין טראַנסילוואַניע,

לויט א. ווייזעל". נ. בלומענטאַל, פער 90, 67.

0 געסטאַפּאָ=אַגענט – דער, =ן.

1947 " הונדערטער ייִדן |...| וואָס האָבן זיך געוואָלט
ראַטעווען |...| זייַנען געמסרט געוואָרן דורך 120
פּאָליאַקן צו די געסטאַפּאָ=אַגענטן". יזב 8, 210.

געסטאַפּאָ=אָפּיציר - דער, =ן.

1954 " נאָך דער אַרבעט זייַנען די דאָזיקע 15 ייִדן
געצוווּנגען געוואָרן זיך צו באָקסן, אונטער דער 106
קאָמאַנדע פֿון אַ געסטאַפּאָ=אָפֿיציר". יזב 10, 84.

געסטאַפּאָ=באַנדע - די, בא. די מענטשן פֿון דער געסטאַפּאָ.

1954 " דער וואַרשטאַט האָט באַדינט אויסשליסלעך די
געסטאַפּאָ=באַנדע מיט זייערע פֿאַמיליעס". יזב 10, 93. 121

געסטאַפּאָ=וואַרשטאַט - דער, =ן. באַטניצט זען פֿריערדיקע
ציטאַטע.

23/1

1954 " בערל קעלבערמאַן |...| אין איינער פֿון די
שפּעטערדיקע 15 ייִדן, וואָס זײַנען לעבן געבליבן 99
אין כעלם גופֿא, אַרבעטנדיק אין אַ געסטאַפּאָ=וואַרשטאַט".
יזב 10, 80.

געסטאַפּאָ=לײַט – די, מצ. די אַגענטן פֿון דער געסטאַפּאָ.

1953 " די געסטאַפּאָ=לײַט האָבן, לויט זייער אײַנזען,
באַשטימט ווען צום טויט און ווען צום לעבן". 130
יזב 3, 468.

געסטאַפּאָ=פֿירער – דער, =ס/מצ דז. דער אָנפֿירער (עלטסטער
אָפֿיציר) פֿון דער געסטאַפּאָ=אָפּטיילונג אין דעם אָרט.

1970 " דער געסטאַפּאָ=פֿירער האַמאַן האָט געמאַכט אַ געיעג
אויף פּוילישע אינטעליגענטן |...|". יזב 15, 728. 105

<u>געסטאַפּאָ=קאָמענדאַנט</u> - <u>דער, =ן.</u> דער קאָמענדאַנט,
העכסטער אָפֿיציר פֿון דער געסטאַפּאָ אין געגעבענעם אָרט.

1970 " |...| ער האָט אויפֿגעזוכט דעם <u>געסטאַפּאָ=קאָמענדאַנט</u>
און אים געמאָלדן |...|". <u>יזב 15, 847</u>. 144

<u>געסטאַפּאָ=קעלער</u> - דער, =ן. דאָס אָרט (ס׳רוב אין אַ
קעלער) ווו· די געסטאַפּאָ=לײַט האָבן געפּאַרשט און
געפּײַניקט די אַרעסטירטע.

1968 " כ׳וועל שטיין אויף אַכטונג, שטום, פֿאַר דײַן
העלדנמוט אויך אין <u>געסטאַפּאָ=קעלער</u> |...|". 145
<u>א. זשעלאַזני, יזב 2, 1042</u>.

<u>געסטאַפּאָ=שעף</u> - <u>דער, =ן.</u> <u>דזוו</u> געסטאַפּאָ=קאָמענדאַנט.

1956 "אַרויספֿאָרן! - האָט ער זיך צום <u>געסטאַפּאָ=שעף</u>
געווענדט, - און אינסטרוקטירן מינדלעך אויף די
ערטער!". <u>מאַרקיש, 10, 302</u>.

ג ע ס ט ע ט אַ ר ט ש ע ט – פֿאַר פֿון סטאַרטשען.

ג ע ס ט אָ ר ע ט (ז י ך) - פֿאַר פֿון סטאַרען (זיך).

(?נ?) ג ע ס ט ו נ ג - <u>די, בא.</u> גאַסטגעבונג, באַדינונג פֿון געסט.

1626 " ווייטער ברימט זיך איוב ווי גוט וויש דז
זייני גזינד האבן אין פיינט גיהט מכח דז ער זיא 154
האט אב גימיט מיט <u>געסטונג</u> דז ער האט אין זיינום
הויז מכניס אורחים גיוועזן". <u>ס' המגיד, 1,</u>
<u>היוב, לא - לא.</u>

1713 " איך דען זעלביגן טאג האט הקב"ה דיא זון
הייס לאזן שיינן דר ווארטן דז אברהם ניט זאלט 153
בישווערט זיין מיט <u>געסטונג</u>". <u>מחזור 1, קיט - ז.</u>

ג ע ס ט ו ק ע ט - <u>פֿאַר פֿון</u> <u>סטוקען</u>. (?נ?).

ג ע ס ט י ק ו ל אַ צ י ע - די, ס, פּפּ זשעסטיקולאַציע.

באַוועגונג מיט די הענט בײַם רעדן.

געס – 17. 30.

ג ע ס ט י ק ו ל י ר ן – אוטוו, פֿפֿ זשעסטיקולירן.

באַוועגן מיט די הענט ביַים רעדן.

1929 " דער סוחר געסטיקולירט שטיל, ענערגיש".

ראוויטש, 1א, 21. 157/א

געס - . 31.

ג ע ס ט מ ע ס י ק - אַדי/אַדוו. (שנש?) אויפֿן

שטייגער פֿון אַ גאַסט ביַי עמעצן, ניט ווי אַ היימישער.

1925 " |...| תּחילת זיצט דער עולם שטיַיפֿלעך, געסטמעסיק".

י.י. זינגער, 3, 293. 159

ג ע ס ט ע́ כ ע ו ו ע ט - פֿאַר פֿון סטע́כעוועז|האַרקאַווי|.

ג ע ס ט ע מ פּ ל ט – פֿאַר פֿון סטעמפּלען

ג ע ס ט ע מ פּ ל י ע ו ו ע ט – פֿאַר פֿון סטעמפּלועווען.

.35 - [illegible]

ג ע ס ט ע מ פּ ע ו ו ע ט – פאַר פֿון סטעמפּעווען |האַרקאַווי|.

36. געס -

ג ע ס ט ע נ ג ע וו ע ט – אַדי. מיט סטענגעס

(לענטעס, בענדער).

1944 "...| פֿאַרוואָרפֿן איר שיין קעפּעלע מיטן

רויטן געסטענגעוועטן הייבל". שניאור, 8, 238. 161

געס – ~~20~~. 37.

(?נ?) |געסטער| ג י ש ט ר א – <u>דזוו</u> <u>געסטערן</u>; נעכטן

<u>מה"ד</u>:

162 ... " תמול – <u>גישטרא</u>". <u>רייכלין 8, איוב, ח – ט</u>.

ג ע ס ט ע ר ײַ – דאָס, באַ. (עלט?) דאָס זײַן אַ

גאַסט. ‎/ אײַן/צו געסטערײַ זײַן.

1968 " קײנער האָט ניט געפֿעלט |בעת דער דעפּאָרטאַציע).

|...| מ'איז געגאַנגען |...| מיט אַ מין תּמימות 165

און שטילקײט, װי גלײַך מען פֿאָרט ערגעץ װו.

אין געסטערײַ". יזב 20, 308.

ם

גסטרײַא.

1781 " די זאגט װישן איר גנאדן ניט װיא מיר מיט

אנגדר פר עטליכה װאכין צו גסטרײַא זײַנן גװעזין 164

אונ' האבן שפיל לײַט גהאט". אײַן שין מעשה [...]

(?נ?) ם|געסטעריק|ג ע שׂ ט ר י ג – נעכטיק, פֿון נעכטן.

1541 " איך וארכט דש דער <u>געשטריג</u> פיליגרין אישט

דער בוזוויכט בבא גיוועזן". <u>בבא=בוך, סטר 357.</u>

1717 " אונ׳ ווען דז (מת) ווער איבר נאכט גילעגן

166 בידרף ער דיא <u>געשטריגי</u> (תפלות) ניט מתפלל צו זיין".

<u>ס׳ החיים, 2, כא.</u>

ג עָ ס ט ע ר ן – אדוו. (דטשמ? עלט?) נעכטן.

1867 " און ער ברויכט תשובה צו טאָן אויף זיינע
170 עבֿירות וואָס ער האָט געטאָן בפועל, אָדער וואָס יעדער
מענטש ווערט געוווסט אלע טאג אַז געסטערן האָט ער ניט
געדינט הש"י ווי ער ברויכט". אנ, ישרי לב, דף ג/ב.

1878 " העט איך אַנשטאָט דיר געוווען געסטערן בעטלעגעריק,
172 וואָלט עס מיר פֿיל מער איינגעטראָגן אַלס דיר".
דיק, 90, 20.

1911 " איך וואָלט דיר געראַטן, דו זאָלסט היינט |איין|
168 ערגעץ ניט גיין, ווייל דו ביסט נאָך אויפֿגערעגט
פֿון געסטערן". קאָברין, 1, 76.

ם געסטריך/געסטרט |?|. מה"ד:

1544 " דער קויניג זאגט צו יהונתן דיא ווארהייט
169 מיר בידוייט.// ווארום קומט ניט זון ישי ווידר
געשטרט נאך הוייט". שמואל=בוך, סטראפע 497.

1716 " |...| דען אום זיך ער האט גישלאגן זיין
163 גיזעלן אונ' האט איך ניט פיינט גיהאט נאך געסטרט
נאך אי געסטריך". ס' המגיד, 3, יהושע, דף טו -ד.

ג ע ס ט ק ע - די, =ס, פּפּ געסקע. (שניידעריי)

אין אַ געוויסן פּאַסאָן העמדער און בלוזעס (זעלטן
אויך אין קורטקעס, מאַנטלען) - דער אייבערשטער
טייל פֿון דער פּאָלע און פּלייצע איינגענייט צווישן
קאָלנער און אונטערשטן טייל פֿון די לאַפּעטקעס און
ברוסט פֿון אַקסל צו אַקסל. % דער נאָט צווישן דער
געסטקע און קאָלנער האָט זיך אָפּגעטרענט.

1844 " העמדער זאָלן זיין א שטיקלעך פּינק אָדער
186 זעקס, |...| אידעשלעך גענייט, מיט ברינזעס, מיט
געסטקעס |...|". ליאָן דאָר, 1, 96.

1886 " ביי זלאַטען אין קאַסטן זיינען שוין געלעגן
177 |...| אָנגעגרייט אַ האלב טוף העמדער מיט |...| שיינע
אויסגענייטע געסטקעס". שלום=עליכם, 25, 180.

1931 " קענסט דאָך אָפּלאָזן די נעט, וואָס אויף דער
178 געסטקע, וועלן זיי ווערן אַ פּערטל ברייטער".
ברעגמאַן, 1, 181.

1970 " |...| אַ מאַנטל, וואָס האָט געהאַט אַ געסקע".
301 ערליך (1), 132.

42 - [illegible]

ג ע ס ט ר אָ י ע ט (ז י ך) – פֿאַר פֿון סטראָיען (זיך).

43 געס-

(ג ע)ס ט ר אַ כ י ר ט – פֿאַר פֿון סטראַכירן.

ג ע ס ט ר אַ ש ע ט – פֿאַר פֿון סטראַשען.

.45 - [illegible]

ג ע ס ט ר י ג ע ו ו ע ט - פאר פון סטריגעוועץ.

.46 – עמ

ג ע ס ט ט ר ײַ ק ט – פֿאַר פֿון סטרײַקן.

.47 [illegible] - געס

ג ע ס ט ר ע ש ט ש ע ט - אַדי/אדוו. בנב.

1945 " דער קאָפּ אַ פֿאַרקעמטער // געדיכט און געסטרעשטשעט,

// אַזוי ווי שפּאַגאַטן // און סיווע ווי [illegible]טרונעס".

לוצקי, 2, 167.

....

רעד: קען זבין אַז ס'איז אַ גרבּיז און ס'דאַרף זיין

"געסטערטשעט" - אויפֿגעשטעלט שטייף.

אָבער ווי קומט לוצקי (אַ וואָלינער) ווי איך צו

פּויליש?

....

4711

גע -

(45)

ג ע ס י ו ר ע ט - ----> **געפתיבהט** |הארקאורי|.

48 - [illegible]

ג ע ס י ט ע ט - פֿאַר פֿון סיטען |הארקאווי| .

49 - [illegible]

ג ע ס י ל ו ק ט |געסילעקט| - פֿאַר פֿון סילוקן.

ז׳ס - 50.

ג ע ט י ל (י) ע ט - פֿאר פֿון סיל(י)ען.

גע סל – דאָס, =ען. פּקפּ פֿון גאָס. קליין געסל.
שמאָל געסל. געדרייטע געסלען.

|| געסלדיק – אַדי. ווי אַ געסל, שייַכדיק צו געסל.

1924 " פֿאַרנאַכטיקע שאָסיי=רעדלעך און געסלדיקע
פֿריזבע=שורות זייַנען פֿאַרוווּנדערט: – זע, ווו. איז 253/א
טאַקע עפּעס פֿאַרפֿאַלן געוואָרן דער יונג?".
אָרשאַנסקי, 1, 59.

געסלקע – די/דאָס, =ס. דזוו געסל, קליין געסל (טייל
מאָל ביטולדיק).

1964 " |...| מאַכט ער זיך אַ ברייטלעכן שפּאַציר דורכן
גערסלקע |...|". י. קאַפּלאַן, 1, 41. 256

... " איך שטיקנדיקע פּראָלעטאַרישע הייַזקעס אָדער אין
די געסלקעס פֿון די ייִדישע געטאָס". שטריגלער |מקור?|. 255

51/1

0 היִנטער=געסל – דאָס, =ען. (ס'רובֿ פּעיאָ) געסל וואָס געפֿינט זיך ווײַטער פֿון די צענטראַלע גאַסן.

1878 " חבֿרה איז זיי באַפֿאַלן, ווי די היישעריקן, |...|
אַזוי אַז זיי האָבן געמוזט אַנטלויפֿן מיט היִנטער-געסלעך". 299
מענדעלע, 16, 24.

1931 " די געשעפֿטן אין די היִנטער=געסלעך פֿון אָלבאַני
זענען אויסגערעכנט אויף 'באָמס'". נאַדיר, 221,5 250

בלינד געסל – אַ געסל וואָס בײַם סוף זײַנעם איז
ניטאָ קיין אַרויסגאַנג אויף אַ צווייטער גאַס/געסל.

1935 " דאָס |?| טיפּע טויער איז געווען אַ נידעריקס און
אַ פֿינצטערס, |...| מיט אַ שמאָל טירל אַרויסצוגיין קאנק
אין אַ בלינד געסל ". באַשעוויס, 1, 53.
טויב געסל |סטוטש 445| – דזוו דפֿוו.

52 –

ג ע ס ל ו ז ש ע ט – <u>פֿאַר</u> <u>פֿון</u> <u>סלוזשען</u>.

ג ע ס ל י ח נ ט - פֿאַר פֿון סליחה(נ)ען (גלש:מסרן).

53 –

ג ע ס ל י ן(י)ע ט – <u>פֿאַר פֿון</u> <u>סליב(י)ען</u>.

.54 .[redacted] – געס

ג ע ס מ אַ ה ע – די, באַ, (עלט) סמאַהע, סלינע/סליונע,

דער אויסשייד אין מויל ביים עסן, ביים וועלן עסן;

"געסמאַהע" ווערט געניצט נאָר אין דער פֿראַזע:

געסמאַהע דיר פֿאַר פֿול! – ס'איז ניט פֿאַר דיר!

האָסט טאַקע חשק דערצו, אָבער וועסט עס ניט דערגרייכן!

1888 "אַריינשטעקן די צונג אַהין, אין דעם סדר=העולם,

...| פֿע, מיאוס, פֿאַסט נישט פֿאַר אַ ייִדן! וחוץ=לזה,

יאָ פֿאַסט, נישט פֿאַסט, קענען דאָ טענות און קשיות טאַקע

אויך גאָר נישט העלפֿן, געסמאַהע אייַך פֿאַר פֿול!".

מענדעלע, 3, 251.

רעד: כ'ווייס אַז האַרקאַווי גיט גאָר אַן אַנדער טייַטש,

אָבער ער לייגט זיך אַבסאָלוט נישט אויפֿן שׂכל:

ער טייַטשט: געסמאַהע=געשמײַ = להכעיס. וואָס

זשע מיינט: "להכעיס אים (דיר) פֿאַר פֿול?...

(דה געשמאַכ(ט), געשמאַכט

ג ע ס מ אַ ה ע - די, באַ, (עלט) סמאַהע, סלינע/סליונע,

דער אויסשייד אין מויל ביַים עסן, בײַם וועלן עסן;

"געסמאַהע" ווערט געניצט נאָר אין דער פּראַזע:

געסמאַהע דיר פֿאַר פּול! - ס'איז ניט פֿאַר דיר!

האָסט טאַקע חשק דערצו, אָבער וועסט עס ניט דערגרייכן!

1888 " אַריַינשטעקן די צונג אַהין, אין דעם סדר=העולם,

|...| פּע , מיאוס, פֿאַסט נישט פֿאַ אַ ייִדן! וחוץ=לזה,

יאָ פֿאַסט, נישט פֿאַסט, קענען דאָ טענות און קשיות טאַקע

אויך גאָר נישט העלפֿן, געסמאַהע איַיך פֿאַר פּול!".

מענדעלע, 3, 251.

(געשמאַנע)

רעד: כ'ווייס אַז האַרקאַווי גיט גאָר אַן אַנדער טיַיטש,

אָבער ער לייגט זיך אַבסאָלוט נישט אויפֿן שׂכל:

ער טיַיטשט: געסמאַהע=געשמײַ = להכעיס. וואָס

זשע מיינט: "להכעיס אים (דיר) פֿאַר פּול?"...

אופֿה: 755

.56 -

ג ע ס מ אָ ט ש ק ע ט - פֿאַר פֿון סמאַטשקען.

.57 - גיס

ג ע ס מ אַ ל(י) י ע ט - פֿאַר פֿון סמאַל(י)ען.

ג ע ס מ אָ ק ע – דאָס, בא. |סטוטש 274|. דזוו געסמאָטשקע.

ג ע ס מ אַ ק ע וו ע ט – פֿאַר פֿון סמאַקעווען.

ג ע ס מ אָ ק ע ט – פֿאַר פֿון סמאַקען.

. 61

ג ע ס מ אָ ק צ ע ט - פֿאַר פֿון סמאַקצען.

עמ' 62.

ג ע ס מ אָ ר ע ט – פאר פון סמארען.

ג ע ס מ אַ ר ק ע ט – פֿאַר פֿון סמאַרקען.

ג ע ס מ י ק ע ט - אַדי. בנב.

1881 " די מעתה - אַז איך וועל שוין דווקא זאָגן; נאר

אַ קורצן פֿראַק, קורצע פּאות אויך. אַ געסמיקעט בערדל - 277

אויך". דלוגאַטש, 2, 25.

רעד: אין דעם קאַרטל שטייט "געסמיקעס", אָבער
ס'איז געוויס אַ גרייז פֿון איבערשרײַבער אָדער
פֿון דרוק.

.65 –

ג ע ס מ ט | געסאַמט | – פֿאַר פֿון סמען.

געס - [redacted] .66

<u>ג ע ס נ י פ ט</u> – <u>אדי/אדוו. בנב.</u>

1864 " דו האָסט בײַ זיך איין <u>געסניפּטע</u> בוטילקע ראָם, ווײַז עס אַהער". <u>דיק, 13, 27.</u> א/277

<u>רעד</u>: א) פון קאַרטל איז ניט קלאָר צי ס'איז Gesnipt אדער ~~...~~ Gesnift;

ב) עס קאָן אויך זײַן אַ ספק צווישן "געסניפּט" און "געשניפּט", ווי ס'טרעפט אָפט בײַ דיקן.

ג) גיכער פון אַלץ איז דאָס "געשניפּטע" = געגנבעטע, פון (<u>גנבים=לשון</u>) "<u>שניפן</u>".

(גע) סערוויִרט – פֿאַר פֿון סערווירן.

68 — סח

(ג ע) ס פ א ז מ י ר ט - פאר פון ספאזמירן.

.69 - סג

(גע)ספּאָטיקעט (זיך) – פֿאַר פֿון ספּאָטיקען (זיך).

.70 - סעג

(ג ע) ס פֿ אָ ל אָ ש ע ט – פֿאַר פֿון ספֿאָלאָשען.

(גע)ס פּ ע ק ו ל י ר ט – פֿאַר פֿון <u>ספּעקולירן</u>.

72. געס–

ג ע ס פֿ ק ט |געסאָפֿעקט| – פֿאַר פֿון ספֿקן.

ג ע ס פּ ר אַ וו ע ט (ז י ך) - פֿאַר פֿון ספּראָוועז (זיך).

.74 — סוף

ג ע ס ק אַ ו ו ו. ט ש ע ט – פֿאַר פֿון סקאַוו•טשען.

עמ׳ - 75.

(גע) ס ק אַ ל י ע ט ש ע ט - פֿאַר פֿון סקאַליעטשען (זיך).

.76 - [illegible]

(?נ?) (גע) ס ק אָ מ פּ <u>א</u> נ י ע ט (ז י ך) - <u>פּאר פֿון</u>

<u>סקאמפּאניען (זיך)</u>.

ג ע ס ק ל אַ ר ע ו ו ע ט – אַדי/אַדוו. [ווייכער ל]

אָנגעגאָסן, געשוואָלן.

1939 " די מאַמע איז געלעגן אין בעט מיט פֿול

גע**סקלאַרעוועטן** פּנים". פֿערלע, 3, 169. 290

1960 " איר הויט איז געווען **געסקלאַרעוועט** ווי

מאַרמאָר – גלאַטיק". פּ. שטיינוואקס, [illegible] 68, [illegible] 292

....

רעד: דער אויסטײַטש איז לויט סטוטש 117, אָבער
כ'בין אין דעם אַ ביסל מסופּק. דאָס וואָרט
קלינגט בפּירוש ווי פֿון פּויליש, און אין פּויליש
איז נאָר דאָ: לויטער מאַכן, sklarowac
וואָלט איך געטײַטשט: געסקלאַרעוועט = בלייך,
אויסגעבלייכט", און דאָס פּאַסט בעסער צו די ציטאַטן.

....

ג ע ס ק ע I - די, =ס. (לד) געסל, קליינע גאַס.

1939 " ער טראָגט זיך צוריק אין די גויִשקע געסקעס

אַרייִן". שניאור, 6, 111. 302

1947 " האב איך זיך געשאַרט// דורך די געסקעס די

אַלטע". סוצקעווער, 3, 444. 303

1967 " נאָך איידער די עגלה פֿאָרט אַרויס פֿון די

געדרייטע געסקעס, ווערט דער עולם שיטערער". 299

גראַדע, פֿער 69, 2/ד.

0 הינטער=געסקע - די, =ס. (לד) דזוו הינטער=געסל.

1957 " זי |...| האָט געפֿרוּוט אַרייַנדרינגען אין

זאַווולעק דורך הינטער=געסקעס און סטעזשקעס|...|". 295

שניאור, 13, 13.

ג ע ס ק ע II - דזוו געסטקע.

80 - 082

ג ע ס ק ר אָ ב ע ט – פֿאַר פֿון סקראָבען.

81 – סוף

ג ע ס ק ר ו כ ע ט – פֿאַר פֿון סקרוכען.

ג ע ס ק ר י ט ש - דאָס/דער, ב.א. |סטוטש 282|.

דאָס דויערניקע סקריטשען.

ג ע ס ק ר י ט ש ע ט - פֿאַר פֿון <u>סקריטשען</u>.

ג ע ס ק ר יִ ע ט – פֿאַר פֿון סקריִען.

84

געסקריפּ – דאָס/דער. בא. דאָס דויערנדיקע סקריפּען, אָדער דאָס סקריפּען פֿון אַ סך זאַכן.

1954 " דער פֿאַרטאָג איז פֿול געווען מיט געסקריפּ |...|". אפּאַטאָשו, 17. 120. 316

1972 " דאָס געסקריפּ פֿון מעבל־האָט געלעכערט דעם קאָפּ". ראָזענפֿאַרב, 2, 322. 315

|| **געסקריפּעריַי** – דאָס, =ען. דזוו דפֿוו.

גע ס ר ח ה |געסראָכע| – די באַ. געשטאַנק, עיפּוש, שלעכטער ריח.

1945 "ס'שטיבל אירס |...| איז פֿול געווען מיט אַלערליי חיות: קראָליקעס, ים=חזירימלעך, |...| הינט |...|. ס'איז דאָרט געווען אַן אוויר, אַ געסרחה". באַשעוויס, ~~[illegible]~~ 6, 68 – 69.

קאנק

1974 "א געסרחה האָט איר אַ שלאָג געטאָן אין דער נאָז, ווי נאָר זי האָט זיך דערנענטערט צום קעלער". עלבערג, 2, 153.

א/323

אנמאכן א געסרחה – א) גורם זײַן ס'זאָל שטינקען.

2. אַרויסרופֿן אַ קריגערײַ, אַ מחלוקת צווישן מענטשן, אונטערהעצן.

ס'איז נישט קיין משפּחה, ס'איז אַ געסרחה – וועגן א שלעכטער, מיאוסער פֿאַמיליע.

86/1

שוו: איטלעכע משפּחה האָט זיך איר געסרחה – אין יעדער פֿאַמיליע טרעפֿט זיך אַ מיאוסע זאַך, עמעצער וואָס איז ניט אין אָרדענונג מיט עפּעס.

אַן אַלטער ייִד אין שטוב איז אַ ברכה. אַן אַלטע ייִדענע איז אַ געסרחה. [76 e6160]

• •

רעד: מיר איז ניט קלאָר דער מיין פֿון לעצטן שפּריכוואָרט; איך האָב געהערט דאָס זעלביקע שוו פֿאַרקערט: "אַן אַלטע ייִדענע ... איז אַ ברכה, אַן אַלטער ייִד – אַ געסרחה" – און מ'האָט עס דערקלערט לאָגיש: אַן אַלטער ייִד ליגט אויפֿן פּיעקעליך און שטינקט, אָבער אַן אַלטע ייִדענע פֿאָרעט זיך נאָך אין שטוב, קאָכט אָפּ אד"גל.

• •

.85 - סע

ג ע ס ק ר י פּ ע ט - פֿאַר פֿון סקריפּען.

.87 -

ג ע ס ר ח ע ט |געסאַרכעט| - פֿאַר פֿון סרח(ענ)ען.

גס - 88.

ג ע ס ר ס ר ט |געסאַרסערט| - <u>פֿאַר פֿון</u> <u>סרסרן</u>. |<u>האַרקאַווי</u>|.